

BIBLIOTEKA
KSIĘŻY MISJONARZY
CZYTELNIA TEOLOGICZNA

Sygn. 11/11

NASZA PRZESZŁOŚĆ

Studia z dziejów Kościoła
i kultury katolickiej w Polsce

BIBLIOTHEKA

Congr. Miss.

Dom. Stradomiana

Signat. Cz. 1201. 06

Nr Invert. _____

N A S Z A
P R Z E S Z Ł O Ś Ć

V

WYDAWCA: JÓZEF SCHLETZ

KRAKÓW
1957

N A S Z A
PRZESZŁOŚĆ

V

REDAKTOR KS. ALFONS SCHLETZ

KRAKÓW
1 9 5 7

NASZA PRZESZŁOŚĆ

NOTRE PASSÉ

Études sur l'Histoire de l'Église
et de la Culture Catholique
en Pologne

Directeur: Alphonse Schletz

V

Cracovie 1957

NASZA PRZESZŁOŚĆ

Studia z dziejów Kościoła
i kultury katolickiej w Polsce

Redaktor: Ks. Alfons Schletz C. M.

V

Kraków 1957

Wydawnictwo
Instytutu Teologicznego Księży Misjonarzy
Adres Redakcji: Kraków — Stradom 4

Drukarnia Związkowa, Kraków, ul. Mikołajska 13

224/57

PO DZIEWIĘCIU LATACH...

Wznawiamy nasze studia z zakresu historii Kościoła i kultury katolickiej w Polsce i pragniemy służyć Kościołowi, wierni zawsze, jak dawniej, Stolicy Piotrowej i Hierarchii kościelnej. Uważamy również za słuszne i potrzebne, by na zbliżające się millenium przygotować szereg prac analitycznych i przyczynków źródłowych, naświetlających przeszłość Kościoła polskiego nawskróś katolicką w sposób obiektywny, z wielkim umiłowaniem prawdy, podkreślając równocześnie pierwiastek transcendentalny, o którym nie wolno zapominać historykowi Kościoła i badaczowi kultury katolickiej.

Unikać będziemy w naszym piśmie tego wszystkiego, co bezpośrednio dotykać będzie współczesności. Nie obce nam jednak będą sprawy odnoszące się nie tylko do dalekiej, ale i bliskiej przeszłości, zwłaszcza w zakresie biografii i hagiografii. Program, jaki Redakcja określiła sobie we wstępie do pierwszego tomu, nadal jest aktualny. „Nasza Przeszłość“ zawsze jeszcze czeka na współpracowników i autorów rozpraw z dziedziny historii polskiej myśli katolickiej i społecznej roli Kościoła w naszej Ojczyźnie.

Redakcja otwiera gościnne łamy dla autorów, myślących i piszących po katolicku, którym historia i kultura katolicka w naszym kraju jest bliską i drogą.

Ks. ALFONS SCHLETZ C. M.

Kraków, w styczniu 1957 r.

Słowo J. Em. Ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Prymasa Polski
do Redakcji „Naszej Przeszłości”.

PRYMAS POLSKI

„Nasza Przeszłość” podejmuje swą żmudną pracę. Tym razem ma dotrzeć do źródeł Polski chrześcijańskiej, by przez gruntowne studia przygotować nas na „Millenium”. Szczególniej tej pracy, jak również wszystkim wysiłkom pisarzy z serca błogosławię.

† STEFAN KARDYNAŁ WYSZYŃSKI

Prymas Polski

L. S.

Warszawa, dnia 14 lutego 1957 r.

J. Eks. Ks. Arcybiskup Eugeniusz Baziak
do Redakcji „Naszej Przeszłości”.

Kraków, dnia 23 lutego 1957.

Przewielebny Ks. Redaktorze!

Z radością witam wznowienie czasopisma „Nasza Przeszłość” i całym sercem błogosławię dalszej działalności Księdza Redaktora i Jego Współpracowników.

† EUGENIUSZ BAZIAK

Arcybiskup

List J. Eksc. Ks. Biskupa Czesława Falkowskiego do Redaktora
„Naszej Przeszłości”.

Biskup Łomżyński

Łomża, dnia 25. I. 1957.

Czcigodny i Drogi Księżu Profesorze!

List Księdza Profesora z wiadomością o wznowieniu „Naszej Przeszłości” napelniał mnie najszczęśliwszą radością.

Wydane bowiem w latach 1946—1948 pierwsze cztery tomy „Naszej Przeszłości”, zawierające szereg wartościowych prac i materiałów z dziejów Kościoła i kultury katolickiej w Polsce, stanowią cenny i trwały dorobek naukowy. Spotkały się one z żywym uznaniem historyków i budziły zachętę do dalszych badań naukowych w tej ważnej dziedzinie.

Zyczę więc z całego serca, by wznowione po długiej przerwie tak pożyteczne wydawnictwo spełniało nadal pod wytrawnym i energicznym kierownictwem Czcigodnego Księdza Redaktora swe szczytne zadanie służenia obiektywnej prawdzie w głębszym poznawaniu dziejów naszej kultury religijnej i ducha Polski, który „nieodrywalnie związany jest z Krzyżem, z Kościołem Katolickim”.

Wznowione wydawnictwo „Naszej Przeszłości” odda również rzetelną usługę przyczyniając się do gromadzenia i przygotowania materiałów naukowych przed wspaniałym jubileuszem tysiąclecia Chrztu Polski. Będzie to wdzięczne zadanie, któremu należy poświęcić wiele trudu i wiele serca.

Niech Cię, Czcigodny Księżu Redaktorze, jak również wszystkich Współpracowników „Naszej Przeszłości” otacza w podjętych zbożnych pracach naukowych Swą czułą Opieką Królowa Nasza — Stolica Mądrości i niech wspiera Swym przemożnym Orędownictwem u Swego Syna, który jest Prawdą i Światłością świata.

Z wyrazami najszczęśliwszej życzliwości ślę błogosławieństwo pasterskie

† CZESŁAW FALKOWSKI
Biskup Łomżyński

Ks. JÓZEF UMIŃSKI

PLAN „DZIEJÓW KOŚCIOŁA W POLSCE”¹

Jedną z najpilniejszych potrzeb w zakresie historiografii kościelnej, oddawna już żywo — zarówno przez koła kościelne, jak i świeckie — odczuwaną, jest opracowanie podręcznika polskich dziejów kościelnych.

Potrzebie tej spróbował zadośćuczynić jeszcze w końcu XVIII stulecia pijar ks. Teodor Ostrowski († 1802), drukując w Warszawie w 1793 r. trzytomowe „Dzieje i prawa Kościoła polskiego”. Drugie wydanie tego dzieła, zaopatrzone w przypisy i uzupełnienia wydawcy, Józefa Łukaszewicza, wyszło — również w trzech tomach — w Poznaniu w latach 1846—1847.

Po Ostrowskim ogłosił nową „Historię Kościoła polskiego” w latach 1873—1874 w Krakowie sandomierzanin, były profesor Katolickiej Akademii Duchownej w Warszawie, ks. Melchior Buliński († 1877), ujmując całość także w trzech tomach, przy czym w tomie I zawierał epokę piastowską, w tomie II jagiellońską, a w tomie III epokę królów obieralnych.

Rzecz zrozumiała, że obydwie te podręczniki, aczkolwiek do dzisiaj nie są pozbawione pewnej użyteczności, z biegiem czasu jednak się przestarzały. Toteż już w roku 1912 rozpoczął publikację świeżych „Dziejów Kościoła polskiego” poznańczyk, ks. Kamil Kantak. Zamierzył je na dość szeroką skalę,

¹ Referat wygłoszony dnia 7. IV. 1948 na Sekcji Historycznej Drugiego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie. W jednym z następnych numerów „Naszej Przeszłości” zamieścimy zyciorys zmarłego w r. 1954 historyka Kościoła ks. Józefa Umińskiego. (Przyp. Red.).